

Sygn. akt IV U 186/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania J. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 18 stycznia 2013 roku nr (...) - (...)

w sprawie J. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

1. oddala odwołanie;
2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz radcy prawnego T. P. kwotę 73,80 zł (słownie: siedemdziesiąt trzy złote 80/100) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się J. L. z urzędu.

Sygn. akt IV U 186/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 6 czerwca 2013 r.

Decyzją z dnia 18.01.2013 r., (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2012 r. poz. 400), w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 07.11.2012 r. odmówił J. L. przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisów powołanej ustawy. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że w okresie stanu wojennego wnioskodawca był internowany i przebywał w areszcie śledczym, którego to okresu nie wymieniają przepisy ustawy z dnia 24.01.1991 r.

W odwołaniu od tej decyzji J. L. domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

(Dz. U. z 2012 r. poz. 400).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał też, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki określonej dyspozycją art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, co uniemożliwia przyznanie mu prawa do emerytury w myśl tych przepisów.

Okolicznością bezsporną w sprawie było, że J. L. w dniu (...) ukończył 60 lat. W latach 80-tych XX wieku ubezpieczony był związkowcem i należał do (...). W wyniku aresztowania, na podstawie decyzji z dnia 16.12.1981 r., został internowany i przebywał w zakładzie śledczym w (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

W dniu 20.08.2008 r. J. L. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem **o rentę** na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Decyzją z dnia 28.01.2009 r. (...) Oddział w N. odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do tego świadczenia, podnosząc, że ubezpieczony w myśl przepisów powołanej ustawy nie jest osobą będącą ofiarą represji wojennych i okresu powojennego, która brała udział w wojnie, działaniach zbrojnych czy powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych, a ponadto w/w nie został uznany za całkowicie lub częściowo niezdolnego do pracy w związku z działaniami wojennymi. Odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 28.09.2009 r., sygn. akt

IV U 179/09. Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 14.04.2010 r., sygn. akt

III AUa 2288/09, oddalił apelację wnioskodawcy od tego orzeczenia, dzieląc zapatrywanie Sądu Okręgowego, że w przypadku ubezpieczonego nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ponieważ podnoszona przez niego okoliczność aresztowania, a następnie internowania wykracza poza zakres przedmiotowy i podmiotowy ustawy.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 28.01.2009 r.- k. 24 cz. II akt ZUS,
- wyrok SO w Tarnowie z dnia 28.09.2009 r. wraz z uzasadnieniem- k. 75, 81-95 akt IV U 179/09,
- wyrok SA w Krakowie z dnia 14.04.2010 r., sygn. akt III AUa 2288/09, wraz z uzasadnieniem- k. 115, 120-128 akt IV U 179/09,

W dniu 20.03.2009 J. L. ponownie wystąpił do organu rentowego z wnioskiem

o rentę na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Decyzją z dnia 07.04.2009 r. (...) Oddział w N. odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do tego świadczenia. W uzasadnieniu, powołując się na prawomocną decyzję z dnia 28.01.2009 r. i przepis art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach

z FUS, podniósł, że ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów i nie ujawniły się też żadne nowe okoliczności, które miałyby wpływ na prawo w/w do renty na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 15.09.2010 r., sygn. akt IV U 423/09. Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 15.06.2011 r., sygn. akt

III AUa 1794/10, oddalił apelację wnioskodawcy od tego orzeczenia.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 07.04.2009 r.- k. 25 cz. II akt ZUS,

- wyrok SO w Tarnowie z dnia 15.09.2010 r. wraz z uzasadnieniem- k. 40, 46-56 akt IV U 423/09,
- wyrok SA w Krakowie z dnia 15.06.2011 r., sygn. akt III AUa 1794/10- k. 92 akt IV U 423/09,

Decyzją z dnia 25.05.2012 r. (...) Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ wnioskodawca na dzień 01.01.1999 r. nie wykazał 25- letniego ogólnego stażu pracy ani też 15- letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wyrokiem z dnia 07.11.2012 r., sygn. akt IV U 712/12, Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił odwołanie J. L. od zaskarżonej decyzji z dnia 25.05.2012 r. (punkt I), nowy zaś wniosek odwołującego o przyznanie emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, zgłoszony na rozprawie w dniu 03.10.2012 r. przez pełnomocnika ubezpieczonego, przekazał organowi rentowemu celem rozpoznania (punkt II). Powyższe orzeczenie w punkcie I zostało zaskarżone przez wnioskodawcę apelacją. Wyrokiem z dnia 06.03.2013 r., sygn. akt III AUa 15/13, Sąd Apelacyjny w Krakowie uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego z uwagi na to, że Sąd I instancji nie badał, czy do ogólnego stażu pracy można zaliczyć wnioskodawcy okres opieki nad matką od 30.10.1992 r. do 23.04.1995 r.- którą to okoliczność podniesiono dopiero w apelacji- jak też nie rozstrzygał czy ubezpieczony legitymuje się 15- letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

dowód:

- wyrok SA w Krakowie z dnia 06.03.2013 r., sygn. akt III AUa 15/13, wraz z uzasadnieniem- k. 90-98,

Z uwagi na punkt I wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 07.11.2012 r., sygn. akt IV U 712/12, organ rentowy badał czy wnioskodawca spełnia warunki do przyznania mu prawa do **emerytury** na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. W wyniku przeprowadzonego postępowania, zaskarżoną decyzją z dnia 18.01.2013 r. (...) Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do tego świadczenia, podnosząc, że w okresie stanu wojennego w/w był internowany i przebywał w areszcie śledczym, którego to okresu nie wymieniają przepisy ustawy z dnia 24.01.1991 r.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 18.01.2013 r.- k. 42-43 cz. III akt ZUS,

W piśmie z dnia 15.06.2012 r. organ rentowy poinformował odwołującego między innymi o tym, że fakt internowania go z przyczyn politycznych w okresie stanu wojennego i przetrzymywania w areszcie śledczym nie uprawnia do nabycia świadczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

dowód:

- pismo ZUS z dnia 15.06.2012 r.- k. 34-35 cz. III akt ZUS,

Decyzją z dnia 10.12.2012 r. organ rentowy ponownie odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do renty na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 10.12.2012 r.- k. 28 cz. III akt ZUS,

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 18.01.2013 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zakres rozpoznania w niniejszej sprawie wyznaczony został postanowieniem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 07.11.2012 r., sygn. akt IV U 712/12, o przekazaniu nowego wniosku odwołującego o przyznanie emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego organowi rentowemu celem rozpoznania. Wykonując to postanowienie ZUS przeprowadził stosowne postępowanie, które zakończyło się wydaniem decyzji z dnia 18.01.2013 r., zaskarżonej przez ubezpieczonego odwołaniem. Z uwagi na treść tej decyzji, rozstrzygnąć zatem należało, czy odwołującemu przysługuje emerytura na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2012 r. poz. 400), skoro przedmiot sporu wyznaczany jest przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2012 r. poz. 400), kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych

i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. W ust. 2 wskazano, że za działalność kombatancą uznaje się: 1) pełnienie służby wojskowej w Wojsku Polskim lub w polskich formacjach wojskowych przy armiach sojusznicznych podczas działań wojennych prowadzonych na wszystkich frontach przez Państwo Polskie; 2) uczestniczenie w ramach polskich formacji i organizacji wojskowych w I wojnie światowej, w powstaniach narodowych i walkach o odzyskanie lub utrzymanie terytoriów Rzeczypospolitej Polskiej;

3) pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach i organizacjach, w tym w działających w ramach tych organizacji oddziałach partyzanckich w okresie wojny 1939-1945; 4) pełnienie służby wojskowej w armiach sojusznicznych, a także w sojusznicznych organizacjach ruchu oporu w okresie wojny 1939-1945, z wyjątkiem formacji Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (NKWD) oraz innych specjalnych formacji, które prowadziły działalność przeciwko ludności polskiej; 5) pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach wojskowych lub organizacjach niepodległościowych na terytorium Państwa Polskiego w jego granicach sprzed dnia 1 września 1939 r. oraz w granicach powojennych w okresie od wkroczenia armii Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR) do końca 1956 r., jeżeli były to formacje lub organizacje stawiające sobie za cel niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej; 6) uczestniczenie w walkach w jednostkach Wojska Polskiego oraz zmilitaryzowanych służbach państwowych z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz grupami W.; 7) uczestniczenie w tzw. (...) ((...)) na dawnych ziemiach polskich w województwach: (...), (...), (...) i (...) w obronie ludności polskiej przed ukraińskimi nacjonalistami, w latach 1944-1945.

Stosownie do treści art. 2 powołanej ustawy, za działalność równorzędną z działalnością kombatancką uznaje się: 1) pełnienie funkcji cywilnych we władzach powstań narodowych oraz w administracji podziemnego Państwa Polskiego w okresie wojny

1939-1945, a także w podziemnych niepodległościowych organizacjach cywilnych w latach 1945-1956; 2) udział w okresie do 31 grudnia 1945 r. w walkach o zachowanie suwerenności i niepodległości Państwa Polskiego w zmilitaryzowanych służbach państwowych;

3) prowadzenie w okresie wojny 1939-1945 zorganizowanego i profesjonalnego tajnego nauczania dzieci i młodzieży;

3⁽¹⁾) dawanie schronienia osobom narodowości żydowskiej lub innym osobom, za których ukrywanie w latach 1939-1945, ze względu na ich narodowość lub działalność na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej- groziła kara śmierci; 4) zaokrętowanie marynarzy polskich w charakterze członków załogi na statku bandery własnej lub bandery koalicyjnej, przeznaczonym do działań wojennych w okresie wojny 1939-1945; 5) uczestniczenie w latach 1914-1945 w walkach o polskość i wolność narodową (...), (...), Ziemi (...), G., P. i (...) oraz W. i M., a także innych ziem zagarniętych przez zaborców; 6) czynny udział

w zbrojnym wystąpieniu o wolność i suwerenność Polski w P. w czerwcu 1956 r., który spowodował śmierć lub uszczerbek na zdrowiu; 7) poniesienie śmierci, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia na czas powyżej siedmiu dni w grudniu 1970 r. na W. wskutek działania wojska lub milicji podczas wystąpień wolnościowych.

Do okresów działalności kombatanckiej lub równorzędnej z działalnością kombatancką- zgodnie z dyspozycją art. 3 ustawy- zalicza się również czas przebywania:

1) w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych (...) ((...)) NKWD, a od marca 1946 r.

(...) (...), i obozach podległych Wydziałowi O. K.-Filtracyjnych (...),

a od marca 1946 r. (...) (...), spowodowanej działalnością kombatancką, o której mowa w art. 1 ust. 2; 2) w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady oraz w innych miejscach odosobnienia, w których warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa, a także w więzieniach i poprawczych obozach pracy oraz poprawczych koloniach pracy podległych (...) O. i K. Poprawczych (GUŁag) NKWD, a od marca 1946 r. (...) ZSRR, a także w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski- spowodowanej działalnością, o której mowa w art. 1 ust. 2 i art. 2.

Stosownie natomiast do treści art. 4 ust. 1, przepisy ustawy stosuje się również do osób, które podlegały represjom wojennym i okresu powojennego, przy czym represjami

w rozumieniu ustawy są okresy przebywania: 1) z przyczyn politycznych, narodowościowych, religijnych i rasowych: a) w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady, b) w innych miejscach odosobnienia, w których warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa, c) w innych miejscach odosobnienia, w których pobyt dzieci do lat 14 miał charakter eksterminacyjny,

a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa;

2) z przyczyn narodowościowych i rasowych w gettach; 3) z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych:

a) w więzieniach oraz poprawczych obozach pracy

i poprawczych koloniach pracy podległych (...) O. i K. Poprawczych (...), a od marca 1946 r. (...) (...), b) na przymusowych zesłaniach

i deportacji w (...); 4) w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania w latach 1944-1956, na podstawie przepisów wydanych przez władze polskie, przez sądy powszechne, wojskowe i specjalne albo w latach 1944-1956 bez wyroku- za działalność polityczną bądź religijną, związaną z walką o suwerenność

i niepodległość.

Przepisy ustawy stosuje się także do osób, które jako dzieci zostały odebrane rodzicom w celu poddania eksterminacji lub w celu przymusowego wynarodowienia (ust. 2).

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną było, że w latach 80-tych XX wieku odwołujący był związkowcem i należał do (...). W wyniku aresztowania, na podstawie decyzji z dnia 16.12.1981 r., został internowany i przebywał w zakładzie śledczym w (...).

Zdarzenia tego (zdarzeń) nie można zaliczyć do żadnej ze wskazanych w ustawie z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennej sytuacji, co warunkowałoby przyznanie ubezpieczonemu odpowiednich świadczeń. W szczególności J. L. nie jest kombatantem, skoro nie brał udziału w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 ust. 1 ustawy). Nie podejmował również żadnych działań, które można by kwalifikować jako działalność równorzędną z działalnością kombatanką,

o której mowa w art. 2 ustawy. Nie przebywał też w niewoli, obozach internowania, więzieniach czy obozach koncentracyjnych, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24.01.1991 r. Odwołującego nie można również uznać za osobę, która podlegała represjom okresu powojennej. Ustawa wymienia bowiem enumeratywnie co jest represją, zaś aresztowanie na podstawie decyzji z dnia 16.12.1981 r., internowanie i pobyt w zakładzie śledczym warunkom tym w żadnej mierze nie odpowiadają. W szczególności nie sposób przyjmować, by odwołujący przebywał w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania w latach 1944-1956, na podstawie przepisów wydanych przez władze polskie, przez sądy powszechne, wojskowe i specjalne albo w latach 1944-1956 bez wyroku-za działalność polityczną bądź religijną, związaną z walką o suwerenność i niepodległość (art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy).

Reasumując, w przypadku ubezpieczonego nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennej, ponieważ podnoszona przez wnioskodawcę okoliczność aresztowania, internowania i pobytu w areszcie śledczym wykracza poza zakres podmiotowy i przedmiotowy powołanej ustawy.

Takie też stanowisko zajmował Sąd Okręgowy w Tarnowie w uzasadnieniach wyroków z dnia 28.09.2009 r., sygn. akt IV U 179/09 i z dnia 15.09.2010 r., sygn. akt

IV U 423/09- oddalając odwołania od decyzji ZUS odmawiających ubezpieczonemu przyznania prawa do renty na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.01.1991 r.

o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennej. W obu przypadkach apelacje od tych wyroków zostały przez Sąd Apelacyjny

w Krakowie oddalane (wyroki: z dnia 14.04.2010 r., sygn. akt III AUa 2288/09 i z dnia 15.06.2011 r., sygn. akt III AUa 1794/10).

Niezależnie od tego podnieść należy, że odwołujący- pomimo ukończenia 60 lat- nie spełnia przesłanki o której mowa w art. 14 ust. 3 powołanej ustawy, warunkującej prawo do emerytury, ponieważ urodził się 05.03.1951 r.

Zgodnie zaś z treścią art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1991 r., kombatanci i inne osoby uprawnione mogą, na swój wniosek, przejść na emeryturę po osiągnięciu 55 lat przez kobietę i 60 lat przez mężczyznę, jeżeli mają okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury- przy czym- jak wskazano w ust. 3 art. 14, prawo do emerytury dla kombatantów

i innych osób uprawnionych przysługuje ubezpieczonym urodzonym przed 01.01.1949 r.

Mając na uwadze powyższe, na mocy powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu, Sąd rozstrzygnął na podstawie § 15 oraz § 11 ust. 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490).